

N:o 4.

Ank. till Riksd. Kansli d. 7 Febr. 1870, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition om antagande af en författning angående ändring i konkurslagens stadganden om borgenärsed och ackord.

Omförmälda nådiga Proposition, som blifvit af begge Kamrarne till Lag-Utskottet remitterad, är af följande lydelse:

Sedan framställningar vid sistlidna riksdag blifvit gjorda, åsyftande ändring i konkurslagens stadganden om borgenärs skyldighet att, då yrkande derom framställes, edfästa sin fordran samt angående villkoren för ackords godkännande; samt Riksdagen funnit dels att, till förekommande af anmärkta missbruk af rättigheten att påkalla borgenärsed, det vore lämpligt, att den, som yrkandet framställer, åläggas att derom underrätta vederbörande borgenär, i sammanhang hvarmed det syntes böra medgifvas borgenär rättighet att aflägga eden inför domaren på landet, dels ock att såsom medel att motverka andra yppade missförhållanden det borde föreskrifvas, att ackord ej må af Rätten fastställas, med mindre detsamma lemnar minst tjugofem procent af fordringsbeloppen åt alla de borgenärer, som det angår och som ej uttryckligen förklarar sig ty förutan med ackordet nöjda, så hade Riksdagen, i underdånig skrifvelse den 14 Maj 1869, framställt förslag till en författning, hvarigenom 86, 87, 88, 90 och 104 §§ i Konkurslagen af den 18 September 1862 skulle erhålla en förändrad lydelse. Efter det Högsta Domstolen häröfver blifvit hörd, fann Kongl. Maj:t i förslaget uppställning hinder möta för dess godkännande, men då Kongl. Maj:t funnit de af Riksdagen anmärkta förhållanden påkalla ändringar af Konkurslagen i den syftning sådana blifvit af Riksdagen för dess del beslutade, har Kongl. Maj:t låtit upprätta ett nytt förslag i ämnet, dervid de emot det förra förslaget framställda anmärkningar blifvit, såvidt Kongl. Maj:t funnit dem giltiga, iakttagna.

Med öfverlemnande af Högsta Domstolens protokoll öfver granskningen af det sednast upprättade förslaget, vill Kongl. Maj:t alltså, jemlikt 87 § Regeringsformen, till Riksdagens antagande framställa följande förslag till:

Bih. till Riksd. Prot. 1870. 7 Saml. 3 Häft.

”Förordning angående ändring i konkurslagens stadganden om borgenärsed och ackord.

Härigenom förordnas, att 86, 87, 88, 90 och 104 §§ i Konkurslagen af den 18 September 1862 skola erhålla följande förändrade lydelse:

§ 86.

Yrkande, att anmäld fordran med ed fastas skall, göres skriftligen, i den ordning och inom den tid, som för jäf emot fordringar förr stadgade äro. Ej må sådant yrkande i bevakningsinlaga väckas. Rätten eller domaren förelägge den, emot hvilken yrkandet framställes, att, inom viss tid af högst en månad från det han af föreläggandet erhållit del, edgången fullgöra och med bevis derom inkomma.

Föreläggandet bör borgenären tillställas så, som i lag om stämning stadgas; alliggande dock borgenär, hvilken förmånen af sådant delgifningssätt sig tillförsäkra vill, att i bevakningsinlagan uppgifva viss ort inom riket, der han eller ombud för honom träffas kan. Har han det underlåtit; ege Rätten eller domaren förordna, att föreläggandet uti allmänna tidningarne införas må; och anses i sådant fall borgenären af föreläggandet undfå del den dag, detsamma sålunda kungöres.

Den, på grund af hvilkens yrkande föreläggandet blifvit meddeladt, vare pliktig att delgifvandet deraf ombesörja och bevis derom till Rätten eller domaren ingifva inom en månad från den för framställande af jäf mot fordringar bestämda tid. Försummar han det och anmäler han ej hinder, som af Rätten godkännes; varde edgångsyrkandet utan afseende lemnadt. Varder anmäldt förfall godkänt; sätte Rätten ut ny tid, hvarinom bevis öfver delgifvandet inlemnas skall; dervid Rätten, om borgenär eller ombud för honom ej kunnat anträffas å ort, som i bevakningsinlaga uppgifvits, eger förordna, att föreläggandet, genom dess införande i allmänna tidningarne, borgenär delgifvas må.

§ 87.

Då borgenär edgång fullgöra skall; göre det vid den Rätt, hvarunder konkursaken lyder, eller inför annan domstol eller på landet inför domaren. Vistas borgenär utom riket; då eger han eden aflägga i landet, der han vistas, antingen hos Svenska beskickningen eller inför den domstol eller den myndighet, hos hvilken, enligt det landets lag, sådan edgång fullgöras må.

Borgenär stånde ock fritt att eden aflägga före inställelsedagen inför domstol eller myndighet, som nyss nämnd är, så ock å inställelsedagen inför ordföranden.

§ 88.

Kan borgenär ej inom föreskrifven tid fullgöra honom förelagd edgång och derom till Rätten eller domaren ingifva bevis; anmäle han inom samma tid sitt förfall för Rätten eller domaren, och pröfve Rätten, om längre tid honom föreläggas må. Försummar borgenär att edgångsbevis inom föreskrifven tid ingifva; varde hans bevakning utan afseende lemnadt: företer han det sedan; anses bevakningen då vara gjord.

§ 90.

Borgenär, som för sin fordran har lös pant i handom eller inteckning i gäldenärens fasta gods, njute, der han fordringen i konkursen icke bevakat, ej rätt

till betalning ur annan konkursboets egendom än panten eller den intecknade fastigheten. Sådan borgenär vare ock pliktig, der det äskas, att innan han betalning ur panten eller fastigheten njuta må, sin fordran med den i 82 § föreskrifna borgenärsed fästa. Äskas sådan ed; förelägge Rätten eller domaren, såsom i 86 § sägs, borgenären viss tid, från det han af föreläggandet erhållit del, att till Rätten eller domaren ingifva bevis, att han föreskrifven ed aflagt: utsatte ock viss tid af högst en månad, inom hvilken den, som edgången yrkat, har att delgifvandets ombesörja och med bevis derom inkomma, vid den påföljd för underlåtenhet deraf, som i sistnämnda § stadgas. Ej må i detta fall föreläggandets införande i tidning såsom delgifning godkännas.

Försummar borgenären att inom den föreskrifna tiden med edgångsbevis inkomma eller laga förfall derför visa; då må egendomen, såsom annan konkursboets tillhörighet, af gode männen eller sysslomännen om händer tagas, och utdelning derutur ske till andra borgenärer, som sina fordringar lagligen bevakat: fullgör han edgången innan sådan utdelning skett; vare vid sin rätt till betalning ur panten eller fastigheten bibehållen.

§ 104.

Ackord må ej, ändå att det ej bestridt är, af Rätten fastställas: då beslutet icke i laga ordning tillkommit: då gäldenär blifvit dömd för bedrägligt förhållande mot sina borgenärer eller medan han under tilltal derför står: då anledning är, att gäldenär hemligen gynnat någon borgenär vid ackordet, eller att annat svek dervid egt rum: då ackordet ej gifver lika rätt och minst tjugofem för hundra af fordringsbeloppet åt alla de borgenärer, som det angår och som ej uttryckligen förklarar sig ty förutan med ackordet nöjde: då det uppenbarligen länder till skada för borgenärerne.

Bestrides ackordet på den grund att säkerhet ej finnes för dess fullgörande; pröfve Rätten, efter omständigheterna, huruvida fastställelse på sådan grund vägras må“.

De af Kongl. Maj:t sålunda föreslagna ändringar af konkurslagen öfverensstämma hufvudsakligen med det af förra Riksdagen framställda underdåniga förslag i ämnet. Skiljaktigheterna, som förefinnas emellan de begge förslagen, beröra egentligen blott den formela sidan af saken. Grundsatsen att den, som framställer yrkande om borgenärsed, skall vara pliktig att gifva borgenären del af Rättens eller domarens i anledning deraf meddelade föreläggande, har dock genom Kongl. Maj:ts förslag vunnit en fullständigare tillämpning, än som Riksdagens förslag innehåller. Enligt det sednare skulle nemligen den, som yrkar edgången, vara befriad från nämnda skyldighet i fall borgenären underlåter att i bevakningsinlagan uppgifva viss ort inom riket, der han eller ombud för honom träffas kan; hvaremot Kongl. Maj:ts förslag äfven i detta fall tillämpar omförmälda grundsats, dock så, att delgifvandets må kunna ske genom föreläggandets införande i allmänna tidningarne. Enahanda delgifningssätt är ock medgifvet för det fall att borgenären eller hans ombud ej kunnat anträffas å den i bevakningsinlagan uppgifna ort. Härigenom äro de olägenheter undanröjda, hvilka eljest måste uppkomma, der borgenären ej kan

träffas. Härvid bör likväl bemärkas, att i fråga om borgenär, som för sin fordran har lös pant i handom eller inteckning i gäldenärens fasta gods, förläggandets införande i tidning ej må såsom delgifning godkännas, och detta, emedan ur synpunkten af realkreditens betryggande det ligger synnerlig vigt uppå att pant- eller inteckningshafvare ej må utsättas för äfventyret att genom förbiseende af ett kungörande i allmänna tidningarne förlora sin rätt.

I afseende på föreslagna ändringen i 104 § Konkurslagen, åsyftande att så kalladt tvångsackord ej må af Rätten fastställas, med mindre detsamma lemnar minst tjugofem procent af fordringsbeloppet åt alla de borgenärer, som det angår och som ej uttryckligen förklarar sig ty förutan med ackordet nöjde, har Herr Justitiestatsministern till Statsråds-protokollet anfört, att ehuru hvarje dylikt stadgande måste i viss mån blifva godtyckligt, hyste han för sin del ej någon betänklighet emot, att en så låg procent bestämdes såsom minimum af den andel af fordringsbeloppet, hvarmed en fordringsägare kunde genom ackord tvingas att låta sig nöja, samt att Justitie-statsministern likaledes vore öfvertygad, att föreslagna förändringen verksamt skulle bidraga till förekommande af de öfverklagade missbruken, att en på obestånd kommen gäldenär dels underlåter att i rätt tid afträda sina tillgångar, och dels hemligen gynnar några borgenärer, för att med deras biträde, till förfång för de öfrige, genomdrifva ackord.

Vid den af Högsta Domstolen företagna granskning af Riksdagens ändringsförslag har anmärkts, att åberopade 104 § i Konkurslagen, efter den lydelse Riksdagen deråt föreslagit, icke skulle komma att innehålla det i densamma genom Kongl. Förordningen den 12 September 1868 gjorda tillägg, att fastställelse å ackord må vägras på den grund, att säkerhet saknas för ackordets fullgörande. Af Riksdagens ofvanberörda underdåniga skrifvelse i ämnet framgår dock, att meningen ingalunda varit att upphäfva detta tillägg. Anmärkta ofullständigheten är emellertid nu genom Kongl. Maj:ts nådiga förslag afhjelpat.

Enär Riksdagen ej lärer finna sig föranlåten att i hufvudsaken frånträda de åsigter i frågan, som hos Riksdagen nästlidna år gjorde sig gällande, och då de i det nådiga förslaget förekommande afvikelser från Riksdagens förra beslut, hvilka alla äro af underordnad betydelse, synas innebära förbättringar, anser Utskottet sig böra vördsamt

tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts ifrågavarande nådiga Proposition.

Stockholm den 7 Februari 1870.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.